

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felolós szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

L Á S Z L Ó J Ó Z S E F.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— márc. 15.

(Klivilendből.) Amerikai honfitársaink készülnek a forradalomra. Különösen pedig nagy tökéket gyűjtenek erre a célra az ottani magyarok közt. Nagy tökét, pénzt gyűjtenek? Ez szöveget üt a fejünkbe. A magyar lapok járnak Amerikába, különösen a mozgalom forrójára, Klivilendbe is, tehát tudniok kell, hogy Magyarországon nem forradalom készül, hanem csak törvényes alapon való nemzeti ellenállás folyik. Ennélfogva attól kell félnünk, hogy az amerikai magyarok lelkesedésével valami szédelgő banda talál visszaélni. Jó lenne a magyart figyelmeztetni, a ki — a mint látjuk — csak oly hiszékeny az új világban, mint az óban volt.

(A kölosönkötő kormány.) Mikor az öreg Tiszának rente-konverzióra volt szüksége, a zsidóság megijesztésére szabadjára eresztette a tiszaszászai pört. Fejérváry százmillió kölosönkötőt tervez és naptárt terjeszt a nép közt, mely — a többi közt — a mágnások, papok, földesurak és zsidók ellen is lázít. A felekezeti villongásokból nem kérünk, a zsidóság pedig láthatja, hanyadán van ezzel a kormánnyal, mely önző céljait kész az országot lángba borítani lelketlen izgatásaival.

(A kivilágítás.) Igen előkelő házak ablakai maradtak gyertya nélkül a főpiacon. Inkább a nép, mint az urak szívében és ablakaiban égett a márciusi láng. Egy-két gyertyát azonban meggyújthattak volna a városházán is. Hiszen ott éppen most mondták ki, hogy nem árt néha-néha gyertyát gyújtani az ördögnek is. Az alkotmányvédő bizottság pedig miért világitson, mikor neki már az örök világosság fényeskedik?

(A színházban.) Ma kivételkép nem piros, hanem nemzeti színű cédulák hívogatták a közönséget. Ez a kivétel türethető bevétellel járt. Meglehetne ismételni más-kor is!

(Utak.) Beszélnek a régi rossz (a mai-nál azonban semmiesetre sem rosszabb) idők tanui, hogy a Bach-korszaknak is volt üdvös alkotása. A kitűnő utak, a melyek azelőtt botránnyos állapotban leledzettek hazaszerte. Az önkényuralomnak külföldben is megvolt mindig az a jó tulajdonsága, hogy pompásan megcsinálták — a szabadsághoz vezető utakat.

Március 15

(A mai ünnepélyek.)

— márc. 15.

Március 15-ét ma ülte meg Debrecen város közönsége, nemes tanuló ifjusága. Az ünnepélyek oly impozáns méretekből folytak le, mint eddig soha, jelölül annak, hogy Debrecen városának lakossága mélyen átérzi annak tényét, hogy ez ünnepet a mai szomorú idők százszorta jelentősebbé, magasztosabbá avatják, mint bármely esztendőben láthattuk. „Egy magát megbecsülő nemzet méltósága nyilatkozott meg ez estén” — mondotta Vörösmarty a Nemzeti Színház megnyitó előadásáról. Elmondhatjuk mi is, hogy a mai ünnepségek lefolyásának egyik fényes vonása volt az ünneplő közönség méltóságteljes magatartása, a melybe sehol sem vegyült bántó incidens. A hatóságoknak sehol sem nyílt alkalmuk a közbelépésére, a „készenlét” igénybevételére sehol sem volt szükség, a szociáldemokrata párt sem állott be ünneprontónak. A felvonulások mindenütt tökéletes rendben történtek a fellobogózott város keretében.

Az ünnepi ruhába öltöztetett rendőrség csak rendet csinált, amire dr. Vaday László h. főkapitány is ügyelt. A tűzoltóság — élén Publik Ernő parancsnokkal és Berkó János segédtisztrel — nagy szolgálatot tett a rend tartásában. Legfőbb elismerés illeti a nemes tanulóifjuságot, melynek egyrésze magyar diszruhában, kardosan emelte az ünnepély szingazdagságát és díszét.

Csönd, rend, nyugalom mindenütt, a mi oly szépen jellemzi nehéz időkben a magyart és a minek félreismerése végzetes hiba lenne minden részről.

Az ünnepélyek lefolyásáról a következő értesüléseinkkel számolunk be:

A nagytemplomban.

Ünnepi hangulat ömlik el az egész városra. Mindenki kiveszi részét március idusának ünneplésében, iskolák, testületek egyaránt, mindenki érezi, hogy a megpróbáltatás napjaiban kétszeres kötelesség áldozni a nagy nap emlékének, a magyar szabadság hajnalhasadásának. A márciusi ünnepségek sorozata a Nagytemplomban kezdődött délelőtt 9 órakor emlék-istentisztelettel, melynek első száma a főiskolai énekhar által előadott Himnusz volt, mit közének követett, a XC. zs. 1. verse. Jánosi Zoltán lelkész magas szárnyalású imádsága után a főiskolai énekhar a Szózatot adta elő. Az istentiszteletet közének zárta be.

Az oratóriumban.

Az oratóriumban 10 órakor kezdődött az emlékünnap a főiskolai énekhar énekszámával. Csiky Lajos theológiai dékán szíve-

ket megindító magasztos imádsága után Jászi Viktor jogakadémiai tanár tartott emlékbeszédet. Hatalmas vonásokkal esetele a márciusi vívmányokat, összehasonlítva a mai szomorú viszonyokkal. Utána Oláh Béla joghallgató szavalt a nagy hatással Ábrányi Emil „Márciusi eskü” című forró hangú költeményét. A magas színvonalu ünnepély utolsó pontja a főiskolai énekhar által előadott Himnus volt.

A Petőfi-szobor előtt.

Délután 2 órakor a főiskolai Petőfi-szobor előtt folyt le hazafias ünnep, a melyet a Petőfi-dalkör nyitott meg a „Talpra magyar” elénekklésével. Szép emlékbeszédet tartott Kocsis János hittanhallgató, majd a Nemzeti dalt szavalt a Kőrthi Károly hittanhallgató, mire a Petőfi-dalkör alelnöke, Borus Béla megkoszoruzta a szobrot. Az ünnepélyt a Petőfi-dalkör éneke zárta be a „Tavaszi elmúlt” című hazafias dal elénekklésével.

A kollégium udvarán.

Ezalatt szingazdag képet nyújtott a kollégium udvara.

Tízezer főre tehető a lassan lassan összegyűlt közönség. A kollégiumnak a diszterem felőli oldalán felállított, nemzetiszínnel díszített zászlót csakhamar körülvették az ifjuság, a dalárdák és egyes testületek zászlói. Megjelentek az öreg honvédek, 1848-49-éi élők tanui, vihar tépte zászlójuk alatt. A „névtelen félistenek” mintha a múlt nagy emlékeit látták volna szemük előtt felvonulni s mintha fürkésző szemmel nézték volna a körülöttük seregülő ifjuságot, keresve, kutatva, hogy valjon megbírná-e az új kor nemzedékének vállalás, tüneményes és épp ily súlyos idők feladatait?

Kezdődött az ünnepély.

A főiskolai kar szépen, összehangzatosan énekelte el a „Himnusz”-t, a mit a közönség áhitattal, levett kalappal hallgatott végig.

Ezután Bónis György IV. éves joghallgató lépett a szószékre. Messzehangzó, érces szóval szavalt a tartalmas szónoklatát. Befejezése így hangzik:

„Tisztelt közönség! A hazát eltörölni, nemzeti jellegünket, hagyományainkat megtagadni — nem lehet soha. Jöhetnek ugyan idők, a mikor lesznek s talán vannak is megtévelyedettek e hon fiai közt, kik elfordulnak legdrágább kincsüktől: hazájuktól. De ezeket ne vessük meg, sőt sajnálkozzunk felettük, mert ezek bizonyosan lelketlen sáfárok jámbor eszközei kizsaroltjai. S majd ha kifosztottan elhagyatnak, akkor befogják látni, hogy a boldogulás egyedüli útja a hon határai közt van.

De ha ellenség fenyegetné drága hazánkat, szentül hiszem, hogy egyszerre emelkedne fel imára mindenki nyiltan, avagy halkán a hatalmas Istenhez s ha ő úgy rendelné egyszerre ragadnánk kardot, hogy belé döfjük ellenségünk szívébe, vagy önmagunk vérént ontóuk ki hazánkért.

A magyarnak, melynek ily dicső multja van, mely oly napot tud felmutatni

mint március 15. élnie kell, a magyar el nem veszhet semmi körülmények közt.

De ha mégis éreznie kellene ismét a megpróbáltatás keserű napjait, viseljék azokat h-deg fővel, kemény szívvel, nyugodtsággal, mert hiszen a nyugalom az erő jele, viseljék addig, míg elérkezettnek nem hisszük a pillanatot arra, hogy megmutassuk, hogy a magyar nemcsak élni, de tud meghalni is hazájáért. S akkor miénk a győzelem, miénk a diadal! Mert én, hogy a Kossuth Lajos szavaival éljek, oly erősnek és hatalmasnak hiszem a magyar népet, hogy ha fel kel és összetart, a ropogva összerogyó ég boltozatait is képes fenntartani erős karjaival!

Ezután következett az ünnepély egyik leghangulatósabb száma, **Szenes Miklós** I. é. joghallgató tárogató előadása. Rákóczy szelleme köztünk jár, kíséretében a Kurucdalok szivertrezgető dalamai és a tárogató szivert lelkét átfutó, velőig ható zokogása. A magyar diszruhás ifjú a közönség nagy lelkesedése, szünni nem tudó taps és éljenzaj közt adott elő három kurucnótát. Mikor a Kossuth nótára zendített, ezer és ezer ajk visszhangozta azt, hogy „Kossuth Lajos azt üzenté . . .” A tárogató bugó hangja tulzengte a tömegek énekét.

Ennek végeztével **Peleskei Sándor** hittanhallgató szavalta el lelkesen, szépen Ábrányi Emil „Márciusi eskü” című hatásos költeményét. Végül az énekkar a „Talpra magyar”-t énekelte el.

Az emlékkertben.

Délután fél 3 órakor kezdődött a közönség gyülekezése az emlékkertben, melyet szorongásig megtöltött a több ezer főnyi közönség. Ugyannyira, hogy ember, ember hátán tolongott. A szabadság szobor elé egymásután vonultak fel testületileg zászló alatt, a Kossuth Dalkör, Munkás Dalegylet, az Egyetértés dal- és zene egylet, a Városi, Petőfi dalárda, az öreg honvédek és a tanuló ifjuság, mely a szobor körül kordont alkotott. Pontban fél 4 órakor kezdődött az ünnepély a Kossuth dalkör énekével, mely Ábrányi „Kossuth-dalát” adta elő igen szép összhanggal. Az elhangzott ének után Kiss Endre a „Főiskolai Lapok” szerkesztője tartott emelkedett hangú, lelkes beszédet. Utána B Kiss Pál szavalta el saját szerzeményű nagy hatást keltő, szép alkalmi költeményét. Majd a Munkás dalárda adta elő Huber csatadalát, amelyet Pogány Armin államvasuti főmérnök lendületes beszéde követett, melynek kíséretében az „Egyetértés” dal és zene egylet megkoszorozta a szabadság szobrot és Gaál „Horridala” előadásával bezárta az ünnepélyt.

A városháza előtt.

A emlékkertből az ezrekre menő tömeg egyenesen a városháza elé vonult. A menet élén diszruhás rendőrök haladtak, utánuk az Egyetértés dal- és zene egylet zenekara, hazafias indulókat játszva. A zenekar után sorrendben következtek az öreg honvédek, a főiskolai ifjuság és énekkar, az Egyetértés dalegylet, Kossuth, városi, munkás és legvégül a Petőfi-dalárda.

A városháza előtt **Publig Ernő** főparancsnok személyes vezetésével a tüzoltóság a rendőrséggel karöltve tartotta fenn a rendet. A felállított emelvény körül kordont vontak. Mikor a menet a városháza elé érkezett, ott már óriási néptömeg várta, mely felszaporodva ellepte az egész környéket. A sokaság annyira összetömörült, hogy ember-ember hátán tolongott. Az öreg honvédeknek az ifjuság és a dalárdáknak az emelvény körül való gyülekezése és elhelyezkedésével kezdetét vette az ünnepély.

A program első száma a Himnusz eléneklése volt, melyet a városi dalárdával

együtt énekeltek kalaplevéve a közönség. Azután **Oláh Béla** joghallgató tartott költői vonásokban gazdag emlékbeszédet, majd **Varga Antal** hittanhallgató szavalta el lángoló lelkesedést keltve a „Talpra magyar”-t. A lelkes ifjut, kivált a midőn az utolsó versszak esküjét kivont karddal hangsúlyozta, hosszan megélt a közönség. Az ünnepély a szózat eléneklésével ért véget.

Ezután az ifjak és a közönség hazafias dalok éneklése közben a kollégium elé vonultak, majd a tárogató harsogása mellett, rendben szétoszlottak.

A Petőfi dalkör dalestélye.

Petőfi szellemének és ezzel március idusa emlékének fényesen sikerült dalestéllyel áldozott a Petőfi dalkör. Úgyesen összeállított műsora és a kedélyes mulatság sokáig emlékeztetésben fog maradni azoknak, akik hazafias megemlékezést és nemes szórakozást keresni a Bikában összegyűltek.

Az estély műsorát Magyarai testvérek remek nyitánya vezette be. Komlóssy Arthur nagy hatású megnyitó beszédet mondott, majd felelendült a szózat. A zugó hangok hazafias áhitattal töltötték meg a szíveket. Gulácsy Anna felsőbb leányiskolai növendék Vörösmarthy „vén cigány”-ának elszavalásával ért el nagy hatást. A fényesen sikerült hangversenyt a Himnusz rekesztette be. Az utána következett társas vacsorán számos felköszöntőben méltatták a nagy nap jelentőségét és ünnepelték a 48-as honvédeket. — A tánc reggelig tartott.

Kegyesrendi főgimnázium.

Március idusát a hazafias piaristák intézetében a nemzeti ünnep nagy jelentőségéhez méltó módon ünnepelték szokatlanul fényes, előkelő közönség jelenlétében. A főgimnáziumi ének és zenekar **Fréesz Endre** tanár vezetésével ugyan csak kitett magáért. Lányi **Petőfi Csata** dalának erős, harmonikus messzehangzó akkordjaira, az örökös magyar népdalok mélabus melódiáinál (ez utóbbit **Erős Ferenc** dirigálta művésziesen) majd a Kossuth induló sziverehető hangjaira valami különös bizsergés, a hazaszeretet fel fellobbanó lángjának tüze járta át a honfikébleket. A zenekar e számain kívül **Faust Imre** szép beszéde melegengette, a hallgatók lelkében a honszeretet érzést. **Ertler Jenő Tiborc** panasztát **Bánk-bánból** adta elő oly óntudatos, bámulatos, biztos művészettel, mely gyakorlott színésznek is becsületére válnék. Tiborc panasza most ép allegoriának is vehetőnk — kitűnő interpretálóra talált. Előadása az ünnepély fénypontja volt. **Lichtmann Tódor** **Bánk** szerepében jeleskedett. Szép volt még **Korondi Károly** szavalata valamint **Brück Emil** zongorajátéka; **Kardos Imre** **Brück Gyula** remek magyar rhapsodiáját adta elő **Kitűnő** volt **Frank László** szavalata, ki **Husz Odön** kísérete mellett **Farkas Imre** „A vén cigány” című ismert melódrámáját szavalta igen szépen.

Felső kereskedelmi iskola.

A felső kereskedelmi iskola ifjusága — méltóan jó hirnevéhez és a hazafias szellemű vezetéshez — szintén megünnepelte március 15. ikét. A teljes tanári kar és ifjuságon kívül a nagy számmal megjelent szülők és érdeklődő lelkes közönség zsúfolásig megtöltötte az intézetnek nagyszabású tornatermét. Az ünnepély pontban 9 órakor a Talpra magyarnak az iskolai vegyeskar által történt eléneklésével vette kezdetét, melynek lelkesítő dallamai után **Labancz Mihály** tanár megnyitó beszéde következett mélyszéges hazaszeretet által áthatott szavakkal emlékeztetve meg az 58 év előtti március 15. ikéről, szorgalmas és hazafias munkára intvén az ifjuságot. A magas színvonalon álló megnyitó beszéd mély hatást keltett.

Nagyon sikerült **Kálnai Sándor** által szerzett **Március 15. éni** költeménynek **Schweitzer Soma** által való elszavalása. Szerző és szavaló lelkes tapsokban nyertek elismerést. **Keiner Armin** tartott sikerült felolvasást 1848 március 15. ről, az ünnepély fénypontja azonban **Riesz Erzsébet** szavalata volt, melylyel valósággal elragadta a közönséget. A kisasszonynak gyönyörű, erőteljes hangja és az az igazi honleányi érzelem, mely művészi hanghordozásából megnyilatkozott, oly taps orkánt idézett elő, melyet csak **Muzsary Margit**nak megjelenése és művészi zongora játéka csillapított le. Elismeréssel nyilatkozunk **Vajda Jenő** szavalatáról és egyben **Szántó Béla** zongora kíséretéről, mely után az intézeti vegyes karral együtt a hazafias látza hozott közönség együtt énekelte a magyarok eget ostromló imádságát: a Szózatot. Az ünnepélyt az iskola zenekara a Rákóci induló eljátszásával rekesztette be, melynek tüzes akkordjai mellett a minden tekintetben szépen sikerült iskolai ünnepély felemelő hatása alatt oszlott el a lelkes közönség.

Az állami főreáliskolában

A helybeli áll. főreáliskola ifjusága is áldozott a márciusi nagy nap emlék oltárán. Ez alkalommal a növényzetel gyönyörűen feldisznított terembe nagy számú közönség valósággal szorongott. A zenekar ügyes játéka nyitotta meg a műsort, amit **Nagy András** vezetésével álló énekkar éneke követett elénekelvén a magyar nemzet imádságát a Himnusz. **Dr. Kardos Albert** az önképzőkör vezető tanára tartotta ezután hazafias tartalmu és az ő tőle már megszokott költői előadásu megnyitó beszédét. **Petőfi** „Nemzeti dalát” **Papp József** VIII. o. t. szavalta és pedig oly megragadó lelkesedéssel, hogy szavalata művészi producum száma megy. Ezután **Frank Ernő** az ünnepélyt rendező ifjusági önképző kör elnöke mondott poetikus hangú emlékbeszédet a szabadság szeretet seha sem hervadó diadalmas napjáról. Ezt ismét az ifjusági énekkar követte, mely az **Insburgensek** indulóját adta elő. Az a nagy siker, amelyet az énekkar aratott **Nagy András** tanár zenei talentumát hirdeti. **Laczkó Károly** önképzőköri főjegyző olvasta fel igen ügyes szerkezetű és vonzó tárgyú értékelését A debreceni ifjuság a szabadságharcban címmel; felolvasásával nagy hatást ért el. Utána **Balogh Sándor** VI. o. t. adott elő szólóban magyar dalokat quartett kísérettel. **Debreceni Sándor** VIII. o. t. szavalta **Farkas J.** „A vén cigány” című melódrámáját; zongorán kísérte **Fekete Kálmán** V. o. t. A szavaltat valamint a kíséret gyönyörűen sikerült. Az énekkar zárta be az igen sikerült ünnepélyt a „Szózat”-tal. Az ünnepély fenességét a zenekar de különösen az énekkar adta meg.

Róm. kath. iskolák.

A római katolikus **Svetits intézet** növendékei már hetek óta nagyban készültek az 1848 évi márciusi napok emlékére rendezett, de minden nyilvánosságot kizáró iskolai ünnepre. Már március 14-én ünnepelt az intézet önképzőköre szebbnél szebb hazafias szavalatokból, ének és zene számokból álló műsorral. **Március 15.** ének délelőtti óráiban az intézet egyes iskolái ünnepelték a lapunkban már közölt műsorokkal.

Kereskedő ifjak hangversenye.

A debreceni kereskedő ifjak is ma rótták le kegyeletüket március 15. ének emléke iránt. Buzdithatta őket a helybeli kereskedő világ szép példája is, mert — a mint már jelentettük — az összes üzletek zárva voltak az ünnepély lefolyása alatt. A kereskedő ifjak ma este hangversenyt rendeztek egyleti helyiségokban, melyet ez alkalommal is diszes közönség töltött meg. Az ünnepélyt a Magyarai testvérek zenekara nyitotta meg, majd a Ker Ifjak dalárdája énekelte el szépen, lelkesen a „Himnusz”-t. Ezután **dr. Abrahám Dezső** méltatta a nagy nap jelentőségét hazafias szellemű, gyönyörű beszéddel. Ezután **Kürti Károly** I. éves hittanh.

lépett az emelvényre s nagy hatással szavalta el a „Talpra magyar“-t. Most a dalárda énekelte a „Tavaszmúlt“ kezdetű hazafias dalt. Ezután a Veres Sándor tárogató szóloja következett. Mindkét szám nagy tetzésben részesült. Ezután Spira Sándor adta elő Takács Endre szép tehetségre valló alkalmi költeményét. A hévteljes szavalatot a közönség színni nem akaró tapssal jutalmazta. A változatos programmal ékeskedő hangverseny ezzel véget ért. Végül a jelenlévők az „Angol királynő“ bevonultak társas összejövetelre.

Az izr. iskolában.

Az izr. iskola kegyelete is szépen nyilvánult meg a nagy nap évfordulóján. Az ünnepély a Himnusz eléneklésével kezdődött, utána Kuti Zsigmond tartott hatalmas és erősen hazafias szellemű megnyitó beszédet. Énekszámok és hazafis költemények szavalása, köztük Gáspár Imre „március 15“ című költeményének elszavalása — fejezte be a szép ünnepélyt, amelyen a szülők nagy számmal vettek részt.

A M. Á. V. altiszti-kör estélye.

Március Idusát, miként a múltban ugy most is, kegyelettel ülte meg a M. Á. V. altiszti kör is, mely a nagy nap emlékére ma este saját helyiségében kedélyes családi estélyt rendezett. Az estélyen, mely nagyszámu közönség jelenlétében hazafias, lelkes szallemben folyt le. Ignézy Sándor alkalmi felolvasással, Vay Rózsika szavallattal működtek közre. A nyújtott élvezetes percekért mindketőjüket sok tapssal honorálta a hallgatóság, mely ugyancsak elismeréssel adózott a dalárdának is szép énekszámaiért.

A polgári iskola ünnepélye.

A polgári iskola növendékei is szép ünnepélyvel áldoztak a ragyogó márciusi napok emlékének. Az ünnepély délelőt folyt le az iskola tornatermében, melyet a nagy számmal megjelent szülők és lelkes közönség serege szorongásig megtöltött. A hazafias szellemű műsor első száma Szegedi Endre nagy hatásu szavallata volt. Ezt követte Nagy József tanár tartalmas, szép emlékbeszéde. Majd Hegedüs Kálmán IV oszt. tan. ügyes hegedűjátéka, melyet Bárdos Bella nem kisebb művészettel kísért zongorán. Ezután Kertész Ferenc III. oszt. tan. lelkes hévvel szavalta el a „Talpra magyar“-t, Heringh Kálmán pedig Ábrányi Emilnek „Erős a hit, című alkalmi költeményét. Az ünnepély a Himnusz eléneklésével ért véget.

Az iparos-kör ünnepélye.

Az Iparos kör délután 5 órakor tartotta az Iparos Otthon dísztermében hazafias ünnepélyét. A tágas terem zsufolásig megtelt nagyszámu lelkes közönséggel, mely nem győzte tapssal honorálni az ügyesen összeállított műsor élvezetes számain. Az ünnepély a munkás dalárda egybevágó énekével kezdődött. Azután dr. Kun Béla jogtanár tartott gyönyörűen megírt felolvasást a dicsőséges nagy idők eseményeiről. Julov Jenő magyaros tüzellel szavallt. Egy műkedvelő társaság zenével szerzett élvezetes percek a hallgatóságnak. Végül a dalárda hazafias dalekat énekelte.

A tanítóképző-intézet ünnepélye.

A szabadság születés napjának emléke iránt lerótta kegyeletét az ev. ref. tanítóképző intézeti ifjuság önképzőkörre is, mely a délután folyamán az ifjusági zenekar és a Csokonai énekkar közreműködésével a főiskola dísztermében hazafias ünnepélyt rendezett.

Az ünnepélyt pontban 5 órakor dr. Barcsa János az önképzőkör felügyelő tanára nyitotta meg a nagy nap jelentőségét fejtegető, magvas beszéddel. Azután a Csokonai énekkar a Kossuth nótát adta elő Bertha János 4. o. tanuló vezetése mellett, dicséretes összhanggal. Majd Bakos Sándor lendületes emlékbeszéde, Kocsár István és Kocsis Ferenc lelkeseledést keltő szavallata következett. Végül az énekkar népdal-egyvelege után a zenekar a Rákóczi indulóval zárta be a szép ünnepélyt.

A színház ünnepe.

Március idusának emlékeztét a színház II. Rákóczi Ferenc fogságának előadásával ünnepelte meg. Előadás előtt Rácz Károly zenekara hazafias dalekat játszott, majd J. Csáder Irén aszony hatalmas erővel elszavallta Ábrányi Imre egyik alkalmi ódáját. Ezután a dalárda elénekelte a szöveget, majd a zúgó tapsvihar folytán előbb a himnust és utána a Kossuth dalt.

II. Rákóczi Ferenc fogsága stilszerűen illeszkedett be az ünnepi hangulatba. A lelkes közönség valóságos lázasan tüntetett olyankor, amidőn Zrinyi Ilona és Beresényi szájából aktuális vonatkozásu kifakadások hangzottak. Arday Jolának, Markovics Margitnak, Szakács Andornak és Ternyei Lajosnak hozott a mai est gyakori és őszinte elismerést. Véget ért Rákóczi fegyverforgásakor sikerült tablóban a dalárda Rácz Károly zenekarának kísérete mellett elénekelte a Rákóczi indulót.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márc. 15.

Március 15 ének ünnepe a magyar nemzet jelleméből folyó, példás rendben folyt le. Ez a körülmény nagy megajugtatására szolgál azoknak, a kik az alkotmányának védelmében nemzeti ellenállást folytató nép hangulatát — forradalmiak mondották.

(Választások.)

A politikai helyzet: misem változott. A választásokról — esidőszerűt illetékes helyen még szó sincsen, viszont a politikusok között ujabbán az a hír járja, hogy az új országgyűlést május 7 ére hívják össze. E híresek — kormányhoz közel álló körök szerint — aligha van alapja, mert ha ározott terminusról hogyan is lehetne beszélni, a mikor, ismételjük, illetékes helyen aligha történt döntés e kérdésben.

(Wekerle kiturása.)

Ma megint szárnyra kelt az a hír, hogy Wekerle Sándor dr. a közigazgatási bíróság elnöke már a legközelebb otthagya állását és helyét Kristóffy Józseffel töltik be. A kombinációk világába tartozik az is, hogy Kristóffy helyét Rudnay Béla foglalná el és Rudnay Béla helyébe akkor Butth Károly miniszteri osztálytanácsos, a pestmegyei kir. biztos iroda vezetője nevezetnék ki.

(Kossuth Ferenc betegsége.)

Kossuth Ferenc állapota a kétséges időjárás folytán egyre rosszabbodik és orvosainak véleménye szerint aggodalomra ad okot.

(Nem lesz állankölesön)

A félhivatalos „Bud. Tud.“ jelenti: Egy bécsi lapnak az a híre, mintha a

kormány új függő kölesönt szándékoznék felvenni, teljesen valótlan. Ilyen kölesön felvétele az állam jelenlegi pénzügyi helyzete mellett egyáltalában nem szükséges. De meg az is valószínű, hogy a pénzkörök nem hajlandók bizonytalanra pénzzel szolgálni...

(A választások cáfolata.)

Ugyancsak a „Bud. Tud.“ siet az iránt felvilágosítani hogy „a kormány ama nagy felelősség tudatában, mely őt terheli, még nagyon távol áll a választások kiírásától. Azokat csakis azon esetben és csakis oly időpontban tudná a koronának javasolni, ha és amikor a viszonyok gyökeres javultában politikai garanciákat láthatna arra, hogy az új országgyűlés egybehívása nem jelentené a közrendnek és az állami tekintélynek teljes felborulását.“ Szép tőle.

(A vezérőlbizottság tiltakozása.)

A koalíció vezérőlbizottsága, ma Andrássy Gyula gróf lakásán véletlenül értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy az ország figyelmét felhívják a kormány által most kötött kereskedelmi szerződésekre, mint a melyek az államra nézve nem kötelezők. A vezérőlbizottság elvárja a hazai pénzintézetektől, hogy a kormánynak hitelműveletekre nem nyujtanak segédkezet. Tiltakozik továbbá a vezérőlbizottság a kormány mai nyilatkozata ellen, mely szerint a koronának nem tanácsolja a választások kiírását.*) Reményli a bizottság, hogy tiltakozása eljut arra a helyre is, a melyen nem akarnak, hogy nyilt szakítás jöjjön létre az alkotmányal, mely a trónt és nemzetet egyaránt örvény szélére vezetné.

(Tüntetés Kecskeméten.)

Kecskemétről jelentik, hogy ott ma este tüntetés volt Nagy Mihály főispán ellen. A főispán házat közápor borította el. Egy közrendőrt megsebesítettek, 8 embert letartóztattak.

Tisztviselők a közgyűlésen.

Ott lesznek-e a városatyák?

Az alkotmányvédők ülése.

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 15.

A városi és megyei közgyűlés, amely tudvalevőleg e hó 17-én, szombaton lesz, — erősen előre veti árnyékát. Több kérdés eldöntése vált időszertűvé a mai napon.

Ezök között mindenesetre legfontosabb az, hogy a városi tisztviselők ott lesznek-e a közgyűlésen? — Ma minden kétséget kizárólag bizonyossá lett, hogy a városi tisztikar megjelenik

*) A nyilatkozatról fentebb emlékeztünk meg. Szerk.

Naszády kinevezési okmányának kihirdetésénél. A tegnapi értekezleten a tulnyomó többség ilyen értelemben foglalt állást — s a megjelenés ellenőri opportunusabbnak látják szintén megjelenni, — mivel bizalmas uton értesültek arról, hogy a királyi biztos meg nem jelenés esetén retorzióval fog élni. — amelynek legenyhébb formája a felfüggesztés lenne.

A városatyákkal kapcsolatosan ma az a hír terjedt el, hogy a királyi biztos köztük ívet köröztetett azért, hogy a megjelenők számáról előzetesen tudomást szerezzen.

Állítólag a városatyák közül senki sem kötelezte magát aláírásával a megjelenésre.

Mindazonáltal megbízható forrásból vett értesülés alapján tudomásunk van arról, hogy a városi közgyűlésen — igenis — lesznek jelen városatyák abból a célból, hogy a királyi biztos ki rendelése ellen tiltakozzanak és indítványt tegyenek törvényes főispán kinevezése iránt. Az intenció az, hogy most már dolgozzon a közgyűlés és a tisztikar, ha az alkotmányvédők jobbnak látták a leszerelést, mint a harc folytatását.

Ma délután ismét ülést tartott az alkotmányvédő-bizottság a „Bika“ szálló kistermében. Az értekezlet tárgyról hivatalos értesítés nem számol be. — A valószínűségi következtetés amellest szól, hogy az alkotmányvédők a városatyák megjelenése körül beszéltek és talán ebben az irányban egyértelmű megállapodásra is jutottak.

Az ifjuság megtámadása.

— márc. 15.

A midőn hírt vettük annak, hogy a szociáldemokrata párt a kollegium falai közt fogja megkoszoruzni Petőfi szobrát, az igazgatóságot figyelmeztettük az ebből származható kellemetlenségekre, egyúttal azt ajánlván, hogy koszorúzzák meg inkább a Baththyáay utcai Petőfi-emléktáblát. Mennyire igazunk volt, a midőn a jóakaratu figyelmeztetést közreboosítottuk, kitűnik a mai eseményekből. Ezek között első helyen áll a szociáldemokratáknak a tanuló ifjuságot támadó irata, utána annak ténye, hogy egyesek (felháborodásunkban meghasogatták a szoborra helyezett szalagot.

Mind ezt kellő előrelátással ki lehetett volna kerülni. Kellemetlennek találja az esetet magára nézve Ferenczy Gyula igazgató is, a minek jele a kollegium fekete táblájára kitett nyilatkozata is. A menryiben — a tudós tanár híres rossz írása mellett — kibetűzhetjük, a nyilatkozat kivonatosa tartalma itt következik:

Őt nem vádolhatják azzal, hogy valaha rosszat akart volna, mert amikor az elnyomott nép jogát védi, folyton örködően gondoskodik az ifjuságról, mely őrizetere van bízva. Célja volt mindenkor, hogy egyetértést teremtsen e nehéz napokban s ilyen egyetértést akart létesíteni a munkások és a diákság között, mikor a Petőfi-szobor megkoszoruzását megengedte. Nem akarta, hogy testvérharc keletkezzék akkor, amikor közös erőre, egyetértésre van szükség a közös ellenség ellen. De ime a béke diplomája fel van gyujtva. Az ifjuságnak egy része megakarta akadályozni a megkoszoruzást, a koszoruzás lefolyását zavarták közbeszólásokkal

és megtámadták a koszoru veres szalagát. Ami erre a felelet(?) volt, az osztogatott veres cédu-lak, azokról nem szól; látták azt, mint hővetkezményt. A harc tehát meg van indítva, de amint dolgozott a békén, úgy szembe áll azokkal, akik e munkát áldatlan testvérharc szításával akarják megsemmisíteni. Küzd a veretésre nem való vezérekkel, izgatókkal szemben, akiknek nem kell haza, de meg büzd azokkal a nagyon kevésre becsülhető egyénekké, akik vagyoniukat elvesztvén bérért dolgozók, bérencek és akik őt támadják. A veres plakátok megjelenéséről neki nem volt tudomása. A nyomda ugyan nem az övé, de amíg az ő házában lesz és az ő lapját nyomja, addig az ilyen mit megittat neki. Majd újból az ifjusághoz fordul, hogy meddig kell még neki a meg nem érdeklött rágalalmazás keserűségét érezni, a vádakat viselni méltatlanul s ismét a testvérharc felülésére int. Félre tehát az osztálygyűlölet!

Ferenczy igazgató urral szemben elősmerjük a védelem jogát, védekezésére pedig csupán e szerény és tárgyilagos megjegyzésekben felelünk:

1) Ferenczy urat nem támadta és rágalmazta senki, mi csupán a megtörtént tényeket adtuk elő és az ifjuságot mérsékletre intettük, holott a közhangulat nekünk más hangot is diktálhatott volna.

2) Támadás csupán az ifjuságot érte, a melyet védelemünkbe vettünk, ő pedig ezeket a támadásokat mentegeini látszik.

3) Konstatáljuk, hogy Ferenczy ur a hírlapírókat azért támadja, hogy „bérért“ dolgoznak, ami mellett, hogy nem éppen szociális, vagy demokrata felfogás, arra a kérdésre ad alkalmat, hogy vajon Ferenczy ur ingyen osztogattja-e tudományát?

4) Az osztálygyűlöletről való leintést ne velünk szemben tessék az igazgató urnak gyakorolni, hanem — egészen máshol.

Ezzel a plakát-ügyet a magunk részéről befejeztünk tekintjük.

Éjjel órákban vettük a következő sorokat, a melyeket megjegyzés nélkül közlünk:

I.

„Tekintetes László József urnak, a „Szabadság“ felelős szerkesztőjének

Helyben.

Kedves Barátom! Lapodnak munkatársra Gáspár Imre ur, *) kivel sem politikailag, sem egyébként nincs szerencsém egyezőhiten lenni: „Az ifjuság megtámadása“ címen a „Szabadság“ március 15 iki számában egy olyan közleményt adott közre, mely többszörös tévedése mellett sértő összeköttetésbe hozza nevemet a Debreceni Prot. Lap nyomdájában megjelent s a helybéli szociáldemokrata párt által kiadott plakátokkal.

Te tudod legjobban vagy legalább is jól tudod, hogy az én általam szerkesztett lapot előállító nyomda magánvállalat s az nem az én tulajdonom, hanem Faragó György uré, ki minden tekintetben csak egyedül lehet felelős azokért a munkákért, a miket felvállal, tehát azokért a nyomtatványokért is, melyeket általa alapján a szociálistáktól megkapott.

Senmi tudomásom sem volt azért arról a szórócédu-lakról se, melyet Gáspár Imre ur fentemlített közleményében leközöl s azért senminemű felelősséget nem is vállalok.

Ellenben szavam van ah z a tervszerű gyűlölet szításoz, mely a mostani szerencsétlen politikai helyzetből kifolyólag a tanuló ifjuságot a munkások és az általános szavazati jog ellen izgatja s lehetetlenné teszi, hogy a magyar nép minden osztálya egymással és a népmillióival kezét fogva

*) A lap helyettes szerkesztője. Ezzel bemutatkozok. Szerk.

eltiprott alkotmányos jogaink védelmére egyesülhessen.

Ez a gyűlölködő hang legközelebb abban nyert kifejezést, hogy a „Szabadság“ elsőben helytelenítette a munkásoknak a Petőfi szobornál tervezett áldozását, azután pedig tévesen adta elő ennek az áldozásnak és felvonulásnak körülménynek.

A felvonulásra és koszoruzásra meggyőződés az, hogy Petőfitől és Petőfinek a kollegiumban álló szobrától eltiltani a magyar munkásokat nem is szabad, nem is kívánatos, de nem is lehet. Az ide vonatkozó engedély nem pusztán udvariasság, hanem kötelesség.

Azután tény az is, hogy a munkások felvonulása nem is az ifjuság nyíltan kikért beleegyezése és tudomása nélkül történt. Az az állítás azonban, hogy a felvonulásról az ifjuság elzárattott volna, nem igaz. Az ifjuság maga állott őrt s tartott rendet a lépcsőház előtt, tehát nem is volt attól eltiltva. Hogy a kollegium vendégeinek tüntetését nem zavarta meg semmi, fájdalom nem való. A gyűlöletnek és mesterségesen szított türelmetlenségnek szava felhallatszott itt-ott, habár azt a józan sötétség elhallgatta is s az is eltagadhatatlan, hogy szén ségtelen kéz a Petőfi koszorujához is nyulni merészkedett.

Ime a mag, melyet mind a két részről a gonosz vetés kikelt s ha idejében kinem gyomláljuk, veszedelmet hoz reánk.

Kedves Barátom! Téged úgy ismerlek, hogy azok közé tartozol, kik a felidézett alkotmánytörés napjaiban a magyarság szent békéjét őrzik és a jövődöt biztosító egyetértés utjait keresik ki.

Erső a hitem, hogy csak e jelen fogunk megtartatni s csak ez uton fogjuk hazánk függetlenségét és szabadságát megvédeni.

De erre nézve szükséges, hogy mindarról a mi elválaszt, mindarról a mi meggyengít eltekintünk, hogy egymást ne sértogessük s hogy hazaszeretünk ne csak gyűlölni, hanem egygyé olvasztani is tudjon s szabadság érzetünk ne csak a zsarnokság ellen forduljon, hanem az elnyomott és jogtalan magyar nép millióinak is szabadulást hozzon.

Te az általános választójog mellé történt bátor felállással már példát is mutatál erre.

Fogadd itt e baráti kézzorításomat s az ez uton való haladásra kötelező ígéretet, melylyel vagyok igaz hived

dr. Ferenczy Gyula.

II.

„Tekintetes szerkesztő ur!

Igen szépen felkérem, legyen szives becses lapjában néhány felvilágosító soraimnak helyet adni, miért is előre fogadja hálás köszönetemet.

A „Szabadság“ 1906. márc. 15. száma vezércikkében foglalkozik egy röpirattal a melyet a helybéli szociáldemokrata párt adott ki és az én nyomdából került ki. És e cikkben azt állítja, hogy a kollegium jelenlegi igazgatója Dr. Ferenczy Gyula jogakad. tanár ur tulajdonát képező nyomdából került ki.

Ez a valóságnak meg nem felel, mert a nyomdát én rendeztem be és az az én tulajdonomat képezi. Nagytiszteletű ur a „Debr. Prot. Lap“-ot itt nyomtatja és az ő engedelmével neveztem el nyomdámot a lapról, és én mint nyomdász és üzletember munkát el kell hogy vállaljak mindenkítől, aki hozzám bejön, ha élni akarok s ha én nem vállalom, elvállalja Debrecenben bármelyik nyomda, mivel hogy e nyomtatványokra több nyomda pályázott is, de véletlenül én kaptam meg.

Faragó György,
nyomdatulajdonos.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— március 15.

Láttuk a kivilágítást,
Némely házon nagy ragyogást,
Némelyet láttunk sötétben...
Igy van most a haza éppen.

Egy fellángol, de a másik
A közönytől szinte ásit,
Az leszerel... mint Debrecen...
Sikerünk így dehogyan leszen!

— **Debrecen ünnepe.** Lapunk más helyén részletesen beszámolunk a mai ünnepekről. Délben 1 órakor már az egész város az ünnep képét mutatta. Az összes üzleteket bezárták és a város apraja nagyja tizezrekre menő tömegekben hullámozt az utcákon. Az egész város olyan volt mint egy hatalmas, óriási templom, melyben a hívők tizezei küldenek fohászt a szabadságot a magyarok Istenéhez.

— **Naszády megérkezése.** Kedd óta Budapesten tartózkodott Naszády Iván, kir. biztos és jelentést tett Fejérvárnak és Kristófnak. Visszaérkezése Debrecenbe ma este 7 órára volt jelezve. dr. Vaday id. főkapitány nagy előkészületeket tett arra, hogy a királyi biztost megérkezésénél inzultus ne érje. Nagy számban kivonult a katonaság, csendőrség s a rendőrlégények. A pályaudvart a közönség elől elzárták egészen. Ilyen módon a megérkezés minden inzultus nélkül megtörtént s Naszády katonai és csendőrfedezet mellett lakására vonult.

— **Helyreigazítás.** A ma reggel megjelent helybeli lapokban egyebek közt az a hír is olvasható, hogy tegnap este a nőipariskolának három növendéke megkoszorúta a szabadságszobrot. Minden félreértés kikerülése céljából annyiban helyreigazítjuk a hírt, hogy a szobor megkoszorúzása tényleg megtörtént ugyan, de a három ifjú leány közül egy nem is növendéke a nőipariskolának s ennek az egész dolognak ehhez vagy más iskolához semmi köze, mert a leánykák önállóan, bár mindenesetre hozzátartozóik beleegyezésével végezték a honleányi kegyelet ama szép munkáját. Debrecen, 1906. márc. 15. Egy érdeklődő.

— **Kolbászgár Debrecenben.** A debreceni kolbász keresett élelmiszeik a világpiacra is, miért is a debreceni hentes nagyiparosok és a kereskedők elhatározták, hogy kolbászgárat létesítsenek Debrecenben. A mozgalom élén Debreceni Lajos hentes nagyiparos áll. A gyárnak melléküzeme is lesz és pedig a tészta, tarhonyagyártás. A berendezési költségtervezet készítésével a tervezők Dziallász Ernő mérnököt bízták meg. A gyár még az idén létesülni fog.

— **A Magyar Védő Egyesület** debreceni női osztálya jelenti: Örömmel közölhetjük olvasóinkkal, hogy a női osztály megalakítása immár biztosítva van. Ujabbban gyűjtőleveket vettek át. Szántóné, özv. Kovács Imréné, Löfkovicsné, Tóth Istvánné, Dezső Kálmánné, Biczóné, Horvátné, Bodnárné, Pogányné, Széle Györgyné, Rásó Gyuláné urnók. Megamlijúk, hogy Kiss Áronné ömeltósága a szervező bizottságnak már is beszállította egyik aláírási ívét 18 taggal valamint a begyűlt 72 koronát. Ujlag felhívjuk városunk közönségének figyelmét, hogy az alakuló ülés holnap szombaton azaz március hó 17 én délután 3 órakor lesz a kereskedelmi akadémia dísztermében. A nők lélekemelő ünnepélyükön mindenkit szívesen látnak. Külön meghívókat nem adnak ki. Tudatjuk továbbá a nagy közönséggel, hogy fogadalmas tag lehet bárki, ki bármely esekély évi adománnyal járul az egyesület céljainak előmozdításához.

— **Meglopott mérnök.** A közeli Nagyléta vendéglőjébe szállt meg a napokban Dziallász Ernő fővárosi gépészmérnök. Az aranyóráját a vánkosa alatti felejtette, de mire észrevette a hiányát, már ellopták. A csendőrség megindította a nyomozást.

— **Gyilkossági kísérlet.** Ily című cikkünkben lapunk mai számában megírtuk, hogy Mocik Mihály kocsis legény tegnap este gyilkos merényletet követett el gazdája fia, Oláh József gépész segéd ellen. A legényt ma délelőtt Mile Pál rendőrfogalmazó miután kihallgatta letartóztatta és még a délután folyamán átkísérték a kir. ügyészség fogházába.

— **Megszökött örült.** Szilágyi Gábor volt debreceni polgárnak elborult az elméje. A veszélyes örültet hozzátartozói a nagykállói tébolydába vitették, hanem a szerencsétlen nemrégiben megszökött. Azenban hamarosan elfogták és visszavitték az örütek bázába. Az élőhajútt most valami uton módon ismét megszökött az élők temetőjéből s nyomtalanul eltűnt. Országosan körözik.

— **Leleplezett betörőbanda.** Balmazújvárosra már évek óta egymást érik a betörések. A betörők nemcsak magánházaknál fosztogattak, hanem az üzleteket is feltörték, sőt a gyógyszerértékből is nagyobb összeget vittek el. A rendszeresen működő betörő banda egyik tagjánál megláttak egyet a lopott tárgyak közül. A csendőrök vállaltára fogták s hosszas vallatás után bevallotta, hogy öten — Juhos István, Kovács Péter, Gál András, Róth István és Nagy András újvárosi földművesek szövetkeztek betörésekre és lopásokra. A házkutatásnál a lopott holmik egész halmaza került elő. A betörőket a csendőrök elfogták és átadták az ügyészségnek.

— **Csapó Loránd fizetése.** Pestvármegye királybiztosa — a mint táviratilag értesítenek — hivatalos levelet intézett Csapó Loránd kinevezett alispánhoz, a melyben fizetését, a tisztújításig terjedő időtartamra évi 6400 koronában állapítja meg, a mi eddigi nyugdíjosultságát nem érinti évi személyi pótlék, 2400 korona évi utatállást és a természetbeni lakás átvételéig 1600 korona évi lakbért állapít meg részére. Szép kis exlex-fizetés!

— **Idézés sajtóügyben.** A vizsgálóbíró „sajtó útján elkövetett királysértés” címén holnap délelőtt 11 órára kihallgatásra idézte Barabás Ernő lapunk segédszerkesztőjét. Az ügyészség tudvalevőleg a Hajdúvármegye leszerelési közgyűléséről írott tudósítás egyik passzusát inkriminálja.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Szászrégenből táviratozzák: A Goldfinger és Teplánszky cég által üzemben tartott görgényvolgyi h. é. iparvasuton ma éjjel egy kocsis tengelye eltört, a minek következtében az egész tehervonat kisklott. Egy fékező életét vesztette, egy munkásnak mindkét lábát, egynek pedig jobb kezét vágta el a vonat. — A negyedik vasuti alkalmazottnak mellkasa teljesen bezúródott. A szerencsétlenséget a kocsik túlterhelése okozta. A forgalmat be szüntették. A vizsgálatot megindították.

— **Szélvihar.** Zombolyából írják: E hó 13 án oly erős szélvihar dühöngött, hogy sok háznak a tetőjét leemelte. Egy nagy tűzfalat is összedöntött, a mely egy kis leányt életveszélyesen megsebesített.

— **Összeveszték a leány miatt.** Táncmulatságot tartottak tegnap délután a józsi koremban a falu legényei és leányai. Szép vigasságban is folyt volna le a délután, ha esie felé egy kis bicskázás nem zavarja meg a mulatságot. Két legény veteledett, hogy ki táncol többet Hantos Marival és ez a csöndes vételkedés lassanként irigységre és bosszura vezetett. Estefelé már vagy egy óra hosszat járta a csárdást Balázs Mihály a leánnyal és ezt már sehogysem nézhette hidegvérrel a másik vetélytárs, Kovács András. Végre is elfogyott a türelme a várakozásban és odament a táncoló párhoz, hogy ő táncolhasson tovább. Hanem Balázs

mindig csak azt felelte, csak még egy kicsit hadd táncoljon. Ebből pedig Kovács látta, hogy ilyen formán ugyan ő sohasem táncolhat a leánnyal és egy fordulónál, amidőn Balázs elegendte a leányt, átkapta a leány derekát és ő akarta tovább járni vele a táncot. De Balázs sem hagyta ezt annyiban, hanem megkapta a vetélytársát és elpöndörítette a leány mellől. Ez pedig már több volt, mint amit Kovács eltűrhetett volna és hirtelen haragjában zsebkésével megszúrta Balázst. A táncnak erre egyszerre vége szakadt és a legények mind a két vetélytárs köré tódultak, hogy a további verekedést megakadályozzák. A szurkáló legény ellen a csendőrség megtette a foljelentést a hatóságnál.

— **A kromarográf.** Megint új találmány, a melyet feltalálója, a bécsi Kromar után kromarografnak neveztek el és a mely rövid időn belül előreláthatólag feltűnést fog kelteni. A kromarograf ugyanis lehetővé teszi a zongorán megütött hangnak pontos leírását. Mialatt a zongorán játszik az új találmány leírja a hangokat és azoknak ritmusát. A művész például komponál és az új gép pontosan lekötázza a méldiókat. — Az új találmány az írógéphez hasonlít. A zongorát villamos vezeték köti össze a találmánnyal, a mely azonban óriási gyakorlatot kíván meg. Hasonló gépezet feltalálásával már a tizenharmadik század közepén próbálkoztak. — 1747-ben az angol Creed, 1749-ben az embeeki Unger, 1752-ben a berlini Hohlfeld és legutóbb a párisi Charpentier és a pétervári Pilar-Pelchau báró kísérleteztek hasonló találmánnyal. A kísérletek, amelyeket Bécsben a Kromar találmányával tettek, jól beváltak és a zeneszerzők előreláthatólag már nemsokára kromarograf segítségével fogják legújabb szerzeményeiket megkomponálni.

— **Eltiltott gyógyszer.** A belügyminiszter ma érkezett rendeletével eltiltotta az N. A. Vinkler et co. Washingtoni cég által „Natürlicher Gesund heitshersteller” név alatt eddig forgalomban levő gyógyszerkülönlegességek forgalomban hozását úgy a gyógyszerészeknél és drugériáknak, valamint a magánfogorvosoknak. — Az eltiltás: azzal indokolja, hogy az amerikai üres reklámgyártmányokkal csupán csak a közönségtől a pénzt akarják kizselezni és a gyógyszeres az egészségre is káros hatással vannak. Különben is a nevezett gyógyszerkülönlegesség az orvosi vizsgálat tanúsága szerint olyan anyagokat tartalmaz melyek nem hogy az egészség ápolására, ellenben egyenesen annak megromlására alkalmas. — Egyidejűleg intézkedett a belügyminiszter, hogy a postai szállítást kellő időben megakadályozzák.

— **Házasságok január hóban.** A „Statistikai Havi Közlemények” most megjelent januári füzeté szerint a f. é. január havában 17.567 pár kötött házasságot a Magyar birodalomban, még pedig: 15.006 a szorosabb értelemben vett Magyarországon és 2561 Horvát-Szlavonországokban. Az előző év január havával összehasonlítva 1906-ban 1400 zal kevesebb házasságkötés történt. A kötött 17.567 házasság közül 1461, vagyis 8.3 százalék volt vegyes, ezek közül azonban Horvát-Szlavonországokra csak 32 esett, az ott kötött házasságoknak 1.4 százaléka. Keresztény-zsidó házasság 33 kötöttet e hóban s ezek közül 11-ben a menyasszony, 22-ben pedig a vőlegény tartozott a zsidó felekezethez. Az anyaországban kötött 1429 vegyes házasság közül 368 esetben (25.7 százalék) történt megegyezés a gyermekek vallása iránt, 163 esetben az apa, 205 esetben pedig az anya vallása javára. A legtöbb megegyezés a róm. kath. és az ev. református vallásnak kedvezett (218, illetőleg 94). A 33 keresztény zsidó házasság közül 7 esetben történt megegyezés, még pedig 5 esetben a keresztény és 2 esetben a zsidó fél vallásának javára.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacutca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatban.

x Teljesen feloszlik Mentze Henrik ujdonságok áruhaza Piac és Szent Anna utca sarkán. Virág vázák, tükrök, képkeretek, zsebkések, ollók, borotvák, borotváló készülékek, tonta és gyufatartók, legyezők, pénztárcák, bőrdöngők s mindenféle célszerű ujdonságok beszerzési áron alul árusítatnak el.

x Nincs többé hajhullás. Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az Iziz szesz. Két-három heti használat után a legerősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olcsósága miatt mindenki használhatja. Ars csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógyszerárában, Piac-utcán.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Péntek, márc. 16: „Gül baba“. Operette. (B)
Szombat, márc. 17: „Hamlet“. Tragédia. (C)

* Haudet. Zilahy igazgató programjához híven műsorra tűzte a klasszikusok műveinek színre hozatalát. A remekírók nagy alkotásainak eddigi előadása után szombaton hozza színre a szintársulat Schszpir Hamletjét, a melynek címszerepét Szakács Andor, a kiváló drámai művészember játssza.

* Gülbaba. Huszka Jenő zajos sikerű ujdonsága mindinkább nagyobb és nagyobb tetszésre talál a közönség körében. Ez indítja arra az igazgatót, hogy a műsoron tovább is megtartsa a nagyszerű daljátékot. A Gül baba ma péntek este ismét színre kerül a rendes szereposztásban.

TA VIRATOK.

Március 15 Budapesten.

Budapest, márc. 15. Az egyetemi ifjuság március 15-iki ünnepélye, a kitűzött program szerint, teljes rendben folyt le. Bántó incidensek nem fordultak elő.

Az új francia belügyminiszter.

Budapest, márc. 15. Párisból jelentik: Clemenceau belügyminiszter sorra magához hívatta az összes prefektusokat, hogy utasításokkal lássa el őket abban az irányban, hogy milyen politikát folytat a kormány és milyen magatartást kell tanúsítaniok a szétválasztási törvény keresztülvitelénél.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, márc. 15.

(Déli zárlat.)

Buzakinálát jó, vételkedv javult. Tartott irányzat mellett 26,000 métermázsa került forgalomba változatlan áruk mellett. Egyébb gabonanemek közül tengeri nyugodt, rozs változatlan, zab szilárd, árpa nagyon szilárd. Idő: szép, de hideg.

Buza ápriliára	16.60-62.
Buza májusra	16.50-52.
„ októberre	16.50-52.
Rozs ápriliára	13.66-68.
„ májusra	13.46-48.
Zab ápriliára	15.84-86.
„ októberre	12.66-68.
Tengeri májusra	13.66-68.
„ júliusra	13.84-86.
Repeaugusztusra	27.80-28.-.

Szerkesztői-posta.

St. E. A kijelölt idegen szavak fordításával és kiejtésével itt szolgálunk Önnek: A gio (ázsio) felpénz, valamely érepenz érték-többlete a többivel szemben, az értékpapír a névéték ellenében, a giotage (ázsiozás) váltóuzsora, ázsiora való spekuláció, a gioteur (ázsioőr) ázsioval való üzér, pénzváltó. — Artista tulajdonkép művész, közhasználat szerint az orfeumok, cirkusok, sat. mutatványival foglalkozó. — Bosquet (boszket) erdei sétány, cserje sat. — Cicero egyuttal beűnem, a mely a hírlapok vezércikkeiben használatos, a cicerone (csicsicerone) idegenek vezetője, muzeumi magyarázó. — Cicisbeo (csicsisbéo) idegenek vezetője, nők kísérője. — Doctrinér — tulajdonkép az elméletek politikusa, mint voltak nálunk Eötvös, Csengery, Trefort sat. — Grandezza — feszes, magyaros magatartás — Kabala — a zsidók titkos tudománya. — Kakerlak — fehérbőrű, fehérhajú, pirosszemű ember. — Meeting (míting) — gyülekezet, az angoloknál lakomával egybekötve, időszaki események felől mondott szónoklatokkal. — Mélange — (melánzs) vegyülék. — Melasse — bizonyos gyártmányok tultermelése, hulladék. — Molo — kikötő és gát. — Nepotizmus — rokonok (sógorság, komaság) előnyben részesítése, kinevezése, pártfogása mások hátrányára. — Portépée (portepé) — kardbojt. — Pseudó: ál, hamis, nem a valódi. — Quens-Bench (kwinsbenes) a királyon, Kings-Bench a király bankja és a londoni legfőbb törvényszék. — Rodomonta — nagyzoló, széltoló beszédek, svihákság. — Séance (széánsz) ülés, p. o. a spiritistáknál. — Table d'hôte (tábló) a vendéglők, hajók, vasutak étkező asztala, nem étlap szerint, de körülhordott táblól. — Yankee (jenki) az amerikaiak csufneve.

Ella. Gyöngécske.

P. T. Nem huzták ki.

Ingatlanok forgalma Debrecenben.

Székely János és neje Tóth Sára veszik a debreceni 4987. sztjkyben foglalt 543 négyszögöl csapókerti szőlőt Zöld Lajos és nejétől 3500 kor.

Nánási János és neje, veszik a debreceni 9101 sztjkyben foglalt 303 négyszögöl ujosztás földet Kerekes Géza és nejétől 546 kor. 93 fill.

Deli György és neje veszik a debreceni 4224 sztjkyben foglalt 476 négyszögöl köntöskerti szőlőt Kovács Gábor és nejétől 1861 korona.

Tömösvári Péter és neje veszik a pusztai elepi 42 sztjkyben foglalt 36 hold 900 négyszögöl tanya földet Molnár Albertné és társaitól 31000 kor.

Özv. László Józsefné veszi a debreceni 6860 sztjkyben foglalt 100 négyszögöl Gyöngyvirág utca 4. sz. ház Mészáros György és nejétől 4000 kor.

Török Bálint és neje veszik a debreceni 3071 sztjkyben foglalt 1150 négyszögöl ondódi földet Szabó Józseftől 1000 koronáért.

Szilágyi Gábor és neje veszik a debreceni 5290 sztjkyben foglalt 544 négyszögöl csapókerti szőlőt Kozma Péter és neje fő 1500 kor.

Kohn Ede és neje veszik a debreceni 2444 sztjkyben foglalt utca 56 sz. házat Kocsár József és nejétől 9000 kor.

Rencz Antal és neje veszik a debreceni 5486 sztjkyben foglalt Loránfi utca 34. sz. házat Mogyorósi Miklós és nejétől 6000 kor.

Özv. Menceze Henrikné veszi a debreceni 2497. sztjkyben foglalt Széchenyi utca 18. sz. ház. 3112 négyszögöl 3000 koronáért.

Köröskényi Antal és neje veszi a debreceni 9184 sztjkyben foglalt 1 hold 563 négyszögöl ujosztásu telket Geréby Páltól 1730 kor.

Városi Színház.

Bérlet 140. szám (B)

Debrecen, péntek, 1906. márc. hó 16-án:

GÜLBABA.

Zenés színjáték.

SZEMÉLYEK:

Gül-Baba, a rózsák apja — Árkosi Vilmos.
Zeila, leánya — Fóti Frida.
Kucuk Ali, budai basa — Békefi Lajos.
Gábor, magyar lantos diák — Zilahyné S. V.
Mujkó, muzsikusi cigány — Polgár Sándor.
Zulejka — Sz. Gárdonyi T.

Holnap, szombaton, március hó 17-én:

HAMLET.

Tragédia.

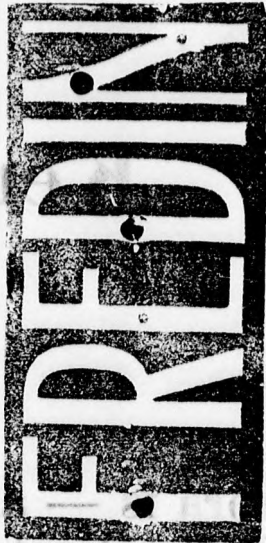
MAGYAR

állam vasutak menetrendje

1905. október hó 1-től.

Debrecenből indul		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmárig (teher v. sz. sz.)	este	8	24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	51
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	4	36
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
	d. e.	8	16
H.-Böszörmény	d. u.	11	11
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11	20
felé	d. u.	4	41
	d. u.	4	54
	este	7	—
	oste	7	07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Bpestre érkezik			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik			
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	8	29
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	8	40
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	8	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár — M.-Szedgről — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43
Szatmár felől — — —	este	8	04
Kassa — Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	este	11	31
	reggel	7	33
	d. e.	7	40
B.-Sz.-Mihály	este	6	22
H.-Böszörmény	este	6	28
felől	d. u.	3	29
	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasutához	d. u.	7	54
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs — Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18

Csak
Selle és Kary

legjobb
tisztító-szerét

vásároljuk minden finom lábelire.
Sárga és Fekete.

Kiváltképen ajánlatos,
Boxcalf, Oskaria, Chevreaux és Lakk-lábbelikre.

Bécs, XIII.

Szőlővessző

A világhírű

'Delaware'

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell.
a szőlészeti kincse.

A phyloxera ellen áll!!

Leírását és árjegyzéket
ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!
nagy mennyiségű sima és gyökeres
DELAWARE vessző eladás.

Czím:

Szigyártó és Takács.

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: Felső-Segesd, Somogy-m

A ki egészséges, ol' s' szép
szőlőt akar, bizalommal
forduljon

Vityé Miklós lelkiismeretesen vezet
oltványtelepéhez

Szerb-Csanádon Torontálban,
a hol szokvány minőségű
I. rendű fás gyökeres és sima
szőlőoltványok, bor- és cse-
megefajok, valamint ameri-
kai sima és gyökeres szőlő-
vesszők, nemkülönben —
ugyanazonfajok II. rendű
osztályzatban a legolcsóbb
árban kaphatók. Szőlőlugas-
nak külön e célra választott

fajok. — Faj és árjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve.

A számos elismerő-levél közül itten csak egy
Tek. Vityé Miklós urnak, Szerb-Csanád. A ne-
kem szállított 2000 drb. I. minőségű gyökeres olt-
vány 14—15 drbig mind megfogamzot s így azokat
mindenkinek a legjobban fogom ajánlani. Már ez
idén t. i. az első évben 3 egy-kettő-négy m. hajtást
hoztak, mely körülmény általános feltűnést keltet
Biztosítom, hogy szükségletemet mindig Önöktől
fogom fedezni. Szívvelyes üdvözléssel Kunszt Sebő,
Egres.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel
tisztá és ment káros alkatrészeketől.
Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György ur
Aussigban bárkinek, a ki bebizonyítja,
hogy szappana a „SCHICHT“ névvel valamely káros
keveréket tartalmaz.

SCHICHT-SZAPPAN!

(„SZARVAS“ vagy „KULCS“-szappant)

használjuk

kiváló hatásu tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármí mosási célra, ugymint:

saját használatra minden ruhaneműnél és

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

A közelgő tavaszi évad alkalmából van szerencsém a nagyérdemű közönség
szíves figyelmét felhívni a 20 év óta legmegbízhatóbbnak bizonyult mindennemű
konyhakerü, virág-, valamint fűmagvaimra.

Ugyszintén állandó nagyválasztékot tartok frissen levágott mindenfaj elő-
virágból, melyek egyes száakban, vagy megrendelésre készítek ezekből menyaszonyi
mell és minden alkalmi csokrokat, valamint sirkoszorukat.

Saját termésű nyíló virágok és disznővényeim a legszebb kivitelben
ajánlhatom mélyen tisztelt vevőimnek melyek ugy a Kossuth-utcai üzletemben
mint a Ferenc József uti kertészeti telepemen, óriási választékban állanak ren-
delkezésre a lehető legolcsóbb árak mellett.

Megrendelések vidékre is a legnagyobb pontosággal, legszebb kivitelben
a kívánt időre szállítatunk.

Részletes képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Tömeges megrendelést kér

kiváló tisztelettel

PACZELT JÁNOS

mag- és virágkereskedése Debrecen, Kossuth-utca.

MAYFARTH PH. és Tsa.

szabadalmazott

önműködő „Syphoniá“-ja mégis a legjobb permetező

szőlőknek, komló ültetvényeknek, gyümölcsfa károsítók kiirtására.

levélbetegségek ellen való védekezésre, a szegecs és tor-
máncs stb. megsemmisítésére.

Hordozható és kocsira szerelt permetezők 10, 15, 60 és 100 liter
folyadék számára petroleum keverő-készülékkel vagy anélkül.

Tessék ábrázolatot és leírást kérni a cégtől

MAYFARTH PH. és Tsa.

gépgyárak, különleges gyár borsajtók és gyümölcsértékesítő gépek
számára.

Több mint 560 arany-, ezüst éremmel stb. kitüntetve.

Bécs III, Taborstrasse 71.

Kimerítő képes árjegyzékek ingyen. — Képviselek és viszontelárusítók kívántatnak.

Ne

Tessék

Mutatványszámot

Kérni !

Mert a ki már most beküldi — ha csak egy hónapra is — az előfizetési összeget **AZ UJSÁG** politikai napilapra április hó 1-től számítva, annak azonnal megindítjuk a legjobb magyar lapot :

AZ UJSÁG-ot,

de az előfizetést csak április hó 1-től számítjuk. — Előfizetési árak :
Egy hónapra 1 korona 40 fillér, negyedévre 7 korona, félévre 14 korona, egész évre 38 korona.

Az Ujság

Gyönyörű

Husvétii

Ajándékát :

„**AZ UJSÁG ALBUM**”-át.

Az Ujság minden előfizetője megkapja 75 fillér portó beküldése ellenében, a ki **AZ UJSÁG**-ra egy félévre egyszerre, negyedévenként vagy havonként, de félelvi kötelezettséggel előfizet.

Megrendelési cím : **AZ UJSÁG** kiadóhivatala, **Budapesten,**

VII., Kerepesi-ut 54 szám.